

Vysoké Veselí

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Jičín

Nadmořská výška: 254 m n. m.

Počet obyvatel: 836

Adresa URL: www.vysokeveseli.cz

Okres: Jičín

GPS souřadnice: 50.330957N, 15.436315E

První pís. zmínka: 1323 (701 let)

PSČ: 507 03

Historie obce Vysoké Veselí

O historii Vysokého Veselí se dozvíme uceleně ve vynikajícím obsáhlém dvousvazkovém díle Ing. arch. Karla Kuči: Chlumecko a Novobydžovsko - Historie a architektonické památky Pocidliní, vydaném "Společností ochránců památek ve východních Čechách" ve vlastním nakladatelství "Balustráda Hradec Králové" roku 1955. Následující text je doslovným přepisem těch částí díla, jež se týkají historie Vysokého Veselí. Pro získání širšího pohledu, zejména z hlediska architektonického, ale i politického, hospodářského a sídelního, doporučujeme studium výše citovaného díla, které je k dispozici např. v místní lidové knihovně. Text je navíc provázen četnými fotografiemi, které nebylo možné z technických důvodů do této stránky převést. Obrázky zde uvedené pocházejí z jiných zdrojů. Kursivou uvádíme časové členění, které ve většině případů odpovídá názvům jednotlivých kapitol originálu, v nichž se citovaný text nachází. Před sjednocením českého státu roku 995 Pocidliní je oblastí s prastarou sídelní tradicí. Patřilo k "prazemědělskému území" Čech, v němž tvořilo jeho východní okraj. V rámci Pocidliní jednoznačně dominovala západní část Novobydžovska, zatímco Chlumecko bylo osídleno v podstatně menší míře, zvláště v jižní části. Již v mladší době kamenné dosáhlo osídlení značné hustoty. Nálezy se soustřeďují především v oblasti úrodných černozemních spraší mezi Češovem a Vysočany. Zde byla jedním z nejpříhodnějších míst pro osady prvních zemědělců mírně vyvýšená plošina mezi Chudonicemi a Vysočany. Zde a také v okolí Nového Bydžova byly nalezeny četné kamenné zbraně a nástroje, keramika a celé kulturní jámy. Archeologické nálezy pocházejí i z Hlušiček, Hrobičan, Vysokého Veselí, Sloupna, Sekeřic a Žlunic. Osídlení Pocidliní pokračovalo i v době bronzové, zhruba od 17. století př. n. l. Ze starší fáze (únětická kultura) pocházela pohřebiště ve Starém Bydžově, Hrobičanech, Vysokém Veselí a Skřivanech. Všechna charakterizují hroby se skrčenými kostrami. Řadu dokladů o osídlení Pocidliní máme i z doby laténské (4. - 1. století př. n. l.), do jejíž druhé poloviny spadá i keltská expanze. Sídlištní keramika z celé doby laténské byla nalezena na jižním předměstí Nového Bydžova. Nálezy vesměs z 1. století př. n. l. pocházejí i z Lovčic a Vinar, blíže neurčené i z Vysokého Veselí a Starého Bydžova. V tzv. římské době (1. - 4. století n. l.), kdy bylo keltské obyvatelstvo vystřídáno germánským, stále pokračovalo osídlení keltského (laténského) sídliště u Chudonic a rovněž dalších lokalit v Pocidliní, jak dokládají nálezy římských mincí v Koticích (Vespaziánův stříbrný peníz), či v Chlumci nad Cidlinou (bronzová římská mince) a další nálezy v Zachrašťanech, Ohnišťanech, Vysokém Veselí, Starém Bydžově, Janovicích a Hlušičkách. Po přetržce ve vývoji osídlení v době tzv. stěhování národů začíná zhruba od 5. - 6. století nová vývojová etapa, spojená s infiltrací a usazením slovanského obyvatelstva, která pak poměrně plynule

navazuje na raně středověké období. Většina dosavadních nálezů slovanské keramiky, ozdob a nástrojů, známých např. z Vysokého Veselí, Hlušiček, Ohnišťan, a zvláště z okolí Nového Bydžova, se sice časově hlásí až k pozdějšímu slovanskému období (od 9. století), ale vzhledem k charakteru předcházejícího osídlení krajiny, které bylo velmi husté a téměř asi kontinuální, lze předpokládat, že slovanské obyvatelstvo osídlilo poříčí Cidliny (zejména Novobydžovsko) už dříve. Ostatně přímo z okolí Nového Bydžova je známa i starší slovanská keramika, s prvky ovlivněnými germánským prostředím, ale prováděná již slovanskou technikou. Pocidliní v raně středověkém Českém státě Velmi kusé jsou dosud naše vědomosti o rozsahu a struktuře raně středověkého osídlení Pocidliní, neboť předslovanské poměry, charakterizované velmi hustým osídlením zejména Novobydžovska, nelze mechanicky přenášet i do tohoto období. Při studiu raně středověkého osídlení nelze prakticky vycházet ani z písemných pramenů, neboť ty pro tuto dobu zachycují jen nepatrný zlomek počtu vsí. Široké bezlesé území se jistě (již od předhistorických dob) táhlo po západní straně Cidliny na Novobydžovsku, od Vysočan přes Starý Bydžov k Vysokému Veselí a dále na Jičínsko. Tento prostor byl nepochybně jádrem osídlení Pocidliní i v raném středověku a jeho význam jednoznačně dokládají i tři slovanská hradiska, rozložená po jeho obvodu (Češovské valy, Hradištko u Vysokého Veselí a snad i Chlum východně od Nového Bydžova). Pocidliní ve vrcholném středověku Vedle původně královského města Nového Bydžova existovala ve středověku v Pocidliní čtyři malá poddanská městečka: Veselí (Vysoké Veselí), Žiželice, Hradištko a Nový Chlumeč (Nové Město). Mimoto lze určitá městská práva předpokládat v době před založením Nového Bydžova i ve starém Bydžově. Nejstarším z těchto městeček bylo vedle Starého Bydžova Vysoké Veselí. Veselí bylo již ve 13. století jedním ze středisek vartemberských držav v severních a severovýchodních Čechách. V letech 1283-97 patřilo Benešovi I. z Vartemberka, v letech 1297-1312 Benešovi II. z Veselí a z Vartemberka. Na výšině nad náměstím, kde dnes stojí zámek, existovala patrně větší a dobře opevněná tvrz, pod níž ležela ves. Kdy bylo místo této vsi vyměřeno lokační městečko, nelze přesně zjistit. Již roku 1311 zasedal v novobydžovské městské radě Konrád z Veselí (Conrad de Wesel), tehdy měšťan německé národnosti, který do Nového Bydžova jistě přešel z předešlé, méně významné veselské lokace. Uplatnění v městské radě i německá národnost zřejmě vylučují, že by mohl předtím působit ve Veselí, kdyby ještě nebylo městečkem. Protože k novobydžovské lokaci došlo ještě před rokem 1305, je možno vyměření Veselí předpokládat nejpozději v závěru 13. století. Časovému primátu mezi městečky Pocidliní může nasvědčovat i poměrně časná zmínka o farním kostelu sv. Mikuláše k roku 1335. Roku 1332 je Veselí připomínáno jako majetek Ješka z Veselí a Vartemberka, syna Beneše II., který toho roku zemřel. Původní souvislý majetek rodu byl nyní fakticky rozdělen. Veselský díl tvořila tvrz, městečko, poplužní dvůr a vsi Vlhosť, Hrobičany a Sběř. To je také první bezpečný doklad o statutu městečka. V letech 1361-85 držel Veselí Beneš III. z Vartemberka. Po jeho smrti převzal majetek Petr z Vartemberka, vystřídaný Čeňkem ml. z Vartemberka. Pro jeho protihusitský postoj bylo městečko roku 1425 vyplněno Janem Žižkou. Čeněk zemřel roku 1425. Jeho nástupce, Jindřich z Vartemberka odkázal r. 1434 své tetě Machně Veliš, Jičín, Bradu, Vysoké Veselí, Nový Bydžov a Hradištko u Veselí. Po její smrti r. 1438 byla vartemberská zboží postoupena Haškovi z Valdštejna a jím roztržena do více částí a mezi další rody. Pocidliní v letech 1547 - 1620 Vysoké Veselí bylo ve středověku významným střediskem veselské větve Vartemberků (do roku 1438). Později se však správní role zdejší tvrze omezila jen na nevelký statek tvořený několika okolními vesnicemi. Před rokem 1522 získal statek Mikuláš st. Karlík z Nežetic. Jeho dcera Anna se provdala

za Mikuláše Bořka Dohalského z Dohalic a r. 1533 mu postoupila městečko Vysoké Veselí s tvrzí, poplužním dvorem a vesnicemi Velešice, Hrobičany a Sběř. Mikuláš Bořek přikoupil roku 1544 k veselskému statku Vrbici a Veselskou Lhotu s částí Hradištká. Jeho syn Jan Bořek Dohalský z Dohalic zdejší tvrz renesančně přestavěl, jak dodnes dokládá kamenná reliéfní deska s erbem Jana Bořka a Barbory ze Solopysk s nápisem, letopočtem 1586 a delfíny po stranách.

Kamenná reliéfní deska s erbem Jana Bořka a Barbory ze Solopysk. Deska je dnes zasazená do ohradní zdi zámku a patrně byla původně součástí vstupního portálu tvrze. Po roce 1745 byla tvrz přestavěna na barokní zámek (dnes zmodernizovaný) a v místech opevnění byla zřízena zahrada. O vlastním městečku, které roku 1577 vyhořelo a pro něž Jan Bořek vymohl roku 1580 na císaři Rudolfovi II. obnovení znaku a výroční trh na dobytek, mnoho nevíme. Na náměstí se dodnes zachoval velký patrový rohový renesanční dům čp. 26, postavený roku 1586, který však měl zřejmě v době vzniku a v rámci městečka zcela mimořádné postavení, jak naznačuje i text kamenné renesanční desky nad portálem v podloubí: "Pomocí Pána Boha a jeho Mti. p. Bořka z Dohalic, hospodář domu, s Kateřinou manželkou vystavěti dal; však že nepřítel a závist od lidí měl a nepovolil každým; neradil se o to s budoucím žádným. Léta Páně 1586."

Kamenná renesanční deska nad portálem domu s podloubím čp. 26. Ostatní zástavba městečka byla tedy - stejně jako v 18. století - jen přízemní a dřevěná patrně štítová a s čelním loubím. Zřejmě nevelkou prosperitou městečka ve 2. polovině 16. století dokládá i požár kostela sv. Mikuláše a fary r. 1577, neboť fara zde pak nebyla obnovena a Veselí bylo přifařeno do Velešic, což trvalo do r. 1840. Tak lze zřejmě vysvětlit skutečnost, že pohřebním kostelem Dohalských se ke škodě městečka nestal kostel veselský, ale velešický. Třicetiletá válka a nástup rekatolizace Po smrti Jaroslava Bořka Dohalského z Dohalic (1616) připadlo zboží jeho potomkům, z nichž Jan Bedřich se i s částí statku oddělil. Nová kapitola dějin městečka se začala psát od roku 1627, kdy byl statek prodán Albrechtovi z Valdštejna. Roku 1633 bylo Vysoké Veselí patrně vyplněno Sasy. Po zavraždění Albrechta z Valdštejna v Chebu dne 25.2.1634 valdštejnské vévodství zaniklo a bylo rozchváčeno. Vysoké Veselí dostal Heřman Nidrum ze Šardeka. Druhá polovina 17. století Ve Vysokém Veselí zůstalo pouze 31 osedlých, z toho 5 sousedů, 19 chalupníků a 4 domkáři. Pustých domů bylo 11, z toho 7 chalup a 4 domky. Manželka Mikuláše Heřmana Nidruma r. 1654 statek prodala Václavu Dohalskému z Dohalic. Tato druhá etapa vlády Dohalských však byla poměrně krátká, neboť již r. 1672 prodal František Karel Dohalský Vysoké Veselí se zámkem a vesnicemi Veselskou Lhotou a Velešicemi Pertoldu Arnoštovi Zárubovi z Hustiřan a na Čisté, jehož pak vystřídali jeho synové Jan Rudolf a Vilém Leopold. Tehdy skončila historie Vysokého Veselí jako trvalého sídla panství. Období baroka Městečko v 18. století, tehdy zvané též Červené Veselí, nezaznamenalo žádný větší rozvoj, třebaže počet domů vzrostl z 31 roku 1654 do poloviny 18. století na 91 (do roku 1790 pak na 111) a 368 duší. Zástavba byla výhradně dřevěná. Roku 1747 postihl městečko požár, který zničil 56 domů včetně patrové dřevěné radnice s věží a hodinami. Po požáru bylo celé městečko obnoveno pouze ze dřeva a v této podobě přetrvalo Vysoké Veselí až do dalšího velkého požáru roku 1835. Rovněž nová radnice byla opět patrová dřevěná stavba s věží, do níž byly roku 1777 instalovány hodiny. Většímu rozvoji městečka, v němž v 1. polovině 18. století žilo jen 22 řemeslníků 1 tesař a 1 zedník nepřispívalo, že zde nesídlila vrchnost. Stará renesanční tvrz byla od roku 1672, za Zárubů z Hustiřan, neobývaná a zpustlá. Tento stav trval i po roce 1689, kdy Vysoké Veselí získal Josef hrabě ze Šternberka na Bechyni. Po smrti otce roku 1700 se statku ujala nezletilá dcera Marie Terezie ze Šternberka, která se roku 1715 vdala za Jana Leopolda z Paarů, člena původně lombardského rodu, který se dostal do

Čech v 17. století a získal dědičné právo na vykonávání poštovních služeb v habsburské monarchii. Tvrz pak byla při zachování starší velké renesanční hmoty přestavěna na barokní zámek. Ani ten však nebyl určen pro pobyt vrchnosti. V přízemí zámku byly kanceláře a úřednické byty, v patře sýpka. Současně se stavbou zámku byla v místech někdejšího opevnění zřízena zahrada, na níž navázal rozlehlý zámecký park. Při požáru městečka roku 1835 zámek vyhořel. Tehdejší majitel Karel Paar jej pak upravil empírově. V této podobě se zámek dochoval do nedávné doby. V roce 1950 bohužel začala jeho necitlivá adaptace na školu - byla osazena první nová typová okna a uvnitř vyzděny příčky. V letech 1967-69 bylo osazeno dalších 22 typových oken a provedena modernizace fasád. V 1. polovině 18. století byl ve Vysokém Veselí i dvůr a panský mlýn se 3 koly. Z účelových staveb je roku 1714 doložena vinopalna, kterou r. 1747 zničil požár. Roku 1776 byla postavena nová, později změněná na lihovar, který byl zrušen po postavení nového cukrovaru 1871. Starý městský pivovar pracoval ještě roku 1638 na náměstí, v místech domu čp. 60. Nový je doložen 1673, ale rovněž tuto stavbu zničil požár městečka r. 1747. Nový panský pivovar byl pak postaven na "Malé Straně"; zrušen byl roku 1870. Panský dvůr a ovčín stály původně pod zámkem - studna u zdravotnického střediska v Husově ulici je pozůstatkem dvora. Nový barokní kostel sv. Mikuláše Toletinského v sousedství zámku, s nímž je spojen můstkem, byl postaven teprve roku 1770. V základní hmotě se zřejmě dochoval dodnes, přestože byl po požáru roku 1835 radikálně empírově obnoven. V 18. století zdobilo městečko několik plastik, z nichž se zachovala socha sv. Jana Křtitele z r. 1761 a sv. Jana Nepomuckého z r. 1777. Roku 1770 byl na náměstí vztyčen velký dřevěný kříž, později přemístěný na nový hřbitov a roku 1832 postavený v polích u Volanic. Roku 1784 byl u kostela zřízen nový pranýř. Roku 1807 byla nákladem kupce Křištofa Erbanu z čp. 28 postavena socha sv. Václava. Roku 1808 byla na náměstí vztyčena socha Panny Marie, která byla roku 1869 přenesena na Nové Město, aby udělala místo mariánskému sloupu (1869), který byl v období socialismu demontován a roku 1977 nově instalován u kostela. Rozvoj průmyslu v 19. století 19. století znamená jasné počátky kapitalismu. Již roku 1827 založil Matěj Buva ve Vysokém Veselí továrnu na výrobu cikorie, první v Rakousku. Roku 1911 byla změněna na akciovou společnost a roku 1921 spojena s kolínskou továrnou, avšak již roku 1924 byla zrušena a změněna na sklad obilí. V 19. století vybudoval v městečku další výrobu cikorie také Antonín Kliment. Roku 1871 podal kníže Karel Paar žádost družstvu Česká ústřední dráha v Praze, aby byla postavena trať z Kopidlna do Vysokého Veselí a dále do Jičína, kterou se zavázal finančně podpořit. Záměr však nebyl realizován. Zamítnuta byla i žádost obecního zastupitelstva, které dostalo roku 1879 odpověď, že se naopak počítá s vybudováním dráhy Smidary - Vysoké Veselí přes Chotělický a Veselský les s nádražím pod hřbitovem. Obec k této stavbě nabídla zdarma pozemky, z technických důvodů však byla realizována obchodní lokální dráha v délce 7,9 km vedena ze Smidar přes Hrobičany a Sběř, takže nádraží Vysoké Veselí vzniklo západně od městečka, poblíž dvora a cukrovaru. Technicko-policejní zkouška nové trati se uskutečnila dne 14.11.1881 a již 17.11.1881 byla vydána koncese k užívání. Veřejný provoz byl zahájen dne 20.11.1881. Cukrovar ve Vysokém Veselí musel zaručit objem provozu 10 000 zlatých a hrazení schodku provozu dráhy v prvních letech. Roku 1932 byl na trati zaveden motorový provoz. Lokální trať byla pro nerentabilitu zrušena ke dni 29.5.1976 a roku 1978 byl snesen veškerý kolejový svršek trati. Roku 1871, od 20.3. do 1.11., vybudoval významný cukrovar Karel Paar na poli zvaném Matějovsko, západně od Vysokého Veselí. Původním záměrem roku 1869 bylo postavení spolkového pivovaru, nepodařilo se však shromáždit potřebný kapitál. Nový cukrovar zpracovával zpočátku 600 q cukrovky denně. Cukrovar využíval rybník Lhoták (Nový) v místě pozdější retenční nádrže. Existence cukrovaru měla též hlavní zásluhu na postavení železnice ze Smidar do Vysokého

Veselí roku 1881, jejíž ztrátovost v osobní dopravě cukrovar sponzoroval. V letech 1886 a 1894 proběhly velké vnitřní úpravy, týkající se zejména strojního zařízení. Díky tomu vzrostla kapacita výroby na 3500 - 4000 q denně. Roku 1913 byla postavena sušárna řízků. Roku 1927 koupila cukrovar Pražská úvěrová banka a využívala jej pro výrobu suroviny pro rafinerii ve Skřivanech. Cukrovar zanikl roku 1932 a byl zbořen. Souběžně se dále rozšiřovala i síť finančních úřadů: 1897 Občanská záložna ve Vysokém Veselí, 1882 Okresní hospodářská záložna v Chlumci nad Cidlinou, 1883 Okresní hospodářská záložna v Novém Bydžově, 1898 Městská spořitelna v Chlumci nad Cidlinou, 1902 Městská spořitelna ve Vysokém Veselí (zprvu v radnici), 1906-07 Spořitelna v Novém Bydžově, 1909 Živnostenská záložna v Chlumci nad Cidlinou, roku 1929 ve Vysokém Veselí pobočka Okresní záložny hospodářské v Novém Bydžově. Vývoj na konci 19. století a za první republiky Asi nejvyváženější bilanci počtu obyvatel, ovšem v rámci ostatních městeček nejnižší, mělo Vysoké Veselí. Po absolutním maximu roku 1880, kdy zde žilo 1490 lidí, kleslo roku 1900 na 1361, roku 1921 na 1337, a roku 1930 dokonce na 1220 (roku 1970: 757). Ze všech městeček Pocerby zde však byl největší přírůstek nových domů. Od roku 1900 do roku 1930 jich přibýlo 92 (celkem 266). Novodobý rozvoj městečka byl spojen s vybudováním cukrovaru roku 1871 a železnice roku 1881. Již roku 1883 byla postavena nová silnice a kamenný most směrem k nádraží, které bylo situováno západně od městečka, poblíž dvora a cukrovaru - vznikla zde jakási průmyslově hospodářská enkláva, oddělená od ostatního intravilánu nivou Cidliny a Lhoteckým (Novým) rybníkem, později zrušeným a v letech 1939-50 obnoveným jako retenční nádrž. Nejhodnotnějším architektonickým dílem novodobého období ve Vysokém Veselí byla nová škola. Stará škola stávala v pozdější školní zahradě pod kostelem, po levé straně ulice ke hřbitovu (později zde byl hostinec "V Egyptě"). Roku 1813 byla nahrazena přízemní zděnou novostavbou západně pod kostelem, která vyhořela při požáru městečka roku 1835 a roku 1837 byla opravena. Potřebám výuky však nepostačovala, proto se již roku 1878 jednalo o stavbě nové větší budovy, ale k její realizaci vedla ještě dlouhá cesta. Rozhodnutí o stavbě bylo učiněno roku 1890 a roku 1892 byly pořízeny plány. Teprve roku 1896 bylo schváleno stavební místo: bylo rozhodnuto, že nová škola vyrostě na místě staré. Kopání základů začalo dne 14.6.1898, téhož roku byl schválen projekt stavby od Jana Mareše z Jičína, stavbu prováděl Václav Vít z Volanic. Stavba, která si vyžádala částku 69036 korun, trvala 14 měsíců a 27.8.1899 byla zkolaudována. Malířskou výzdobu provedl Emanuel Fousek teprve roku 1901. Roku 1905 byla před školou vztyčena socha Karla Havlíčka Borovského. V budově byla od počátku pouze obecná škola; měšťanka byla ve městě zřízena teprve roku 1919 v budově zámku. Velmi hodnotná novorenesanční budova školy byla bohužel zničena necitlivou modernizací v letech 1971-73 a neprosperovaly jí ani rozsáhlé přístavby ve dvoře, postrádající jakékoliv architektonické kvality. Roku 1900 se obecní zastupitelstvo rozhodlo požádat o povýšení Vysokého veselí na město - tento statut dosud oficiálně nemělo, třebaže již přes 50 let užívalo pečeť s textem "Město Vysoké Veselí nad Cidlinou". Obsáhlé zdůvodnění žádosti ilustruje nepřehlédnutelný rozvoj městečka na konci 19. století. Kromě zdůraznění, že žádost reflektuje 70. narozeniny císaře Františka Josefa I., se obec odvolávala na skutečnost, že městečko je dílem hospodářské, zvláště pak průmyslové, obchodní a řemeslné, má 1500 obyvatel, platí 16200 korun čisté přímé daně, obecní jmění dosahuje 83374,18 korun a obec je obchodním střediskem téměř 30 obcí. Koná se zde 9 výročních trhů a každou sobotu obilné trhy. Jsou zde největší trhy na dobytek v celých severních Čechách, pro něž bylo roku 1895 upraveno samostatné tržiště nákladem 12000 korun včetně kontumační stanice za 8000 korun. Městys má právo vybírat dobytčí mýto, jehož předpokládaný roční výnos činí 2000 korun, a právo na vybírání poplatků z karbanu s

předpokladem získání 1200 korun ročně. Roku 1900 je zakládáno městské museum. Jsou zde 2 lékaři, pošta (od roku 1866), městečko má petrolejové osvětlení (asi 25 lamp), nový hřbitov s márníci, náměstí a ulice jsou zdobeny stromořadím kaštanů. Domy jsou postaveny z pevného materiálu, kryty taškami, břidlicí či šindelem. Asi 25 domů je patrových. Do náměstí ústí 5 ulic, které jsou štěrkovány. Působí zde 112 živnostníků. Nová žádost 11.4.1901 byla adresována kabinetu samotného císaře, neboť místodržitelství se zdráhalo zavést řízení bez vyššího nařízení. Dne 5.5.1908 pak František Josef I. skutečně povýšil Vysoké Veselí na město a potvrdil a upravil dosavadní městský znak. Za první republiky došlo roku 1920 k elektrifikaci města. Roku 1924 byla postavena Občanská záložna a Deylova knoflíkárna. V letech 1926 a 1932 byl rozparcelován velkostatek a zámek připadl roku 1932 městu. Rubem tohoto období bylo postavení vyřazených železničních vagónů na Novém Městě roku 1929, z nichž vznikla nouzová dělnická obydli. Roku 1930 byl přes Cidlinu vybudován nový betonový most, roku 1932 byl opraven včetně fasády kostel sv. Mikuláše Toletinského. Téhož roku byl na náměstí při čp. 13 založen dřevařský závod, který byl v letech 1940-41 přemístěn k nádraží, kde se vyvinul v poměrně velký podnik. V roce 1939 začala obnova retenční nádrže na Cidlině. Poválečná léta do roku 1989 Městečka Žíželice, Vysoké Veselí a Smidary ztratila po roce 1948 statut městečka, respektive města a obecně značně poklesla na významu kulturních a obchodních středisek svých spádových území a zjevně stagnovala. Ve Vysokém Veselí klesl počet obyvatel z 881 roku 1961 na dosud absolutní minimum 757 obyvatel roku 1970, potom do roku 1980 mírně vzrostl na 785, aby opět upadal - do roku 1991 na 771 obyvatel. Ve Vysokém Veselí se také nejnepříznivěji projevíly necitlivé modernizace, stírající architektonické hodnoty zástavby městečka. Prostor náměstí byl včetně terénu upraven v letech 1957-59 podle projektu Františka Vacka z Nového Bydžova a nevhodně změněn v park; v souvislosti s tím byl odstraněn ideologicky nežádoucí mariánský sloup, instalovaný pak roku 1977 u kostela. Nenahraditelnou ztrátou se stala modernizace zámku v letech 1950-74 a školy v letech 1971-73. Požár roku 1962 zničil charakteristickou sušárnu čekanky. Přes proluku na severní straně náměstí však Vysoké Veselí jako jediné z městeček charakterizuje souvislá patrová zástavba náměstí. Vývoj městečka nepříznivě ovlivnilo i zrušení železniční tratě Smidary - Vysoké Veselí v roce 1976. V roce 1974 začala regulace mezi Vysokým Veselím a Veselskou Lhotou a v 80. letech byla započata též regulace posledního přirozeného meandrovitého úseku mezi Smidary a Vysokým Veselí - neobyčejně malebný tok byl bezohledně napřimován a pobřežní vegetace, zvláště baňaté vrby, kácena. Krajina Pocidliní tak téměř přišla o poslední půvab někdejší cidlinské nivy a sama Cidlina, která v tomto úseku připomíná spíše větší potok, se stala umělou zemědělskou stokou. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1323.

